

Звіт

про громадське обговорення проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Змін до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» та внесення зміни до Державних санітарних норм та правил «Показники безпечності та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру»

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство охорони здоров'я України.

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення:

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Змін до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» та внесення зміни до Державних санітарних норм та правил «Показники безпечності та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру» (далі-проєкт наказу) розроблено відповідно до підпункту 4 пункту 115 Плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 лютого 2024 року № 133-р, з метою забезпечення населення, якісною і безпечною водою призначеною для споживання людиною з урахуванням вимог Директиви Ради 2013/51/Євратом від 22 жовтня 2013 року, що встановлює вимоги щодо захисту здоров'я населення щодо радіоактивних речовин у воді, призначеній для споживання людиною

Проєктом наказу пропонується затвердити зміни до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» та встановити вимоги щодо захисту населення від радіонуклідів у воді призначеній для споживання людиною та джерелах водопостачання, параметричні показники радіоактивних речовин радон (Rn-222): 100 бекерель/літр (Бк/л); тритій (H-3): 100 бекерель/літр (Бк/л) Індикативна доза (ІД): 0,1 мЗв/рік та вимоги щодо визначення індикативної дози.

Проєктом наказу вноситься зміна до Державних санітарних норм і правил «Показники безпечності та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру» в частині уточнення щодо вмісту санітарно-токсикологічного показника - «хлороформ» на рівні ≤ 300 мкг/л та обмежується строк щодо його застосування на період надзвичайних ситуацій.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій, відповідей на телефонні дзвінки та офіційні листи, що надходили до МОЗ. Проект акта опубліковано 24 вересня 2024 року на офіційному веб-сайті Міністерства охорони здоров'я України (<https://moz.gov.ua/uk/news/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-ministerstvo-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini-povidomlyaye-pro-oprilyudnennya-proyektu-nakazu-ministerstva-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini-pro-zatverdzhennya-zmin-do-derzhavnih-sanitarnih-norm-ta-pravil>).

Зауваження та пропозиції від громадськості приймалися до 8 жовтня 2024 року на адресу МОЗ України у письмовому або електронному вигляді за адресою: вул. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, e-mail: moz@moz.gov.ua.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства охорони здоров'я України за результатами обговорення:

№ з/п	Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні, суть пропозиції	Результати розгляду пропозицій
1.	Асоціація підприємств водопровідно-каналізаційного господарства «УКРВОДОКАНАЛЕКОЛГІЯ». необхідно в обов'язковому порядку враховувати, що в діючому ДСанПіНі відсутні наступні ключові положення Директиви 2020/2184/ЄС: п.(10): «Необхідно досягнути балансу, щоб запобігти як мікробіологічним, так і хімічним ризикам, крім того, з цією метою та з огляду на майбутній перегляд параметричних значень, встановлення параметричних значень, застосованих до води, призначеної для споживання людиною, повинне базуватися на міркуваннях щодо громадського здоров'я та на методі оцінювання ризиків». п.(11): «Індикативні параметри не мають прямого впливу на громадське здоров'я. Однак вони є важливими засобами визначення того, як функціонують об'єкти виробництва та розподілення води, призначеної для споживання людиною, та важливими засобами оцінювання якості води. Тому держави-члени	Не враховано: Надані зауваження спрямовані на аналіз Директиви 2020/2184 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2020 року про якість води, призначеної для споживання людиною та наказу Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747. Пропозицій та зауважень до проекту наказу, який було оприлюднено для громадського обговорення не надано. Крім того запровадження повного ризик-орієнтованого підходу до безпеки води, який охоплює весь ланцюг постачання від

повинні забезпечити моніторинг таких параметрів». п.(15): «Щоб забезпечити, що елементи ризик-орієнтованого підходу, запровадженого в Директиві (ЄС) 2015/1787, не обмежуються аспектами моніторингу, щоб зосередити час та ресурси на відповідних ризиках та на економічно ефективних заходах у джерелах та щоб уникнути аналізу нерелевантних питань та витрачання на них зусиль, доцільно запровадити повний ризик-орієнтований підхід до безпеки води, який охоплює весь ланцюг постачання від водозбірного басейну, забору, очищення, зберігання та розподілення до місця перевірки відповідності. п.(29): «Кожна держава-член повинна забезпечити запровадження програм моніторингу для перевірки того, щоб вода, призначена для споживання людиною, відповідала вимогам цієї Директиви». п.(32): «Держави-члени повинні бути уповноважені, за конкретних умов та за належно обґрунтованих обставин, продовжувати надавати відступи від цієї Директиви; з цією метою необхідно затвердити належні рамки щодо таких відступів, за умови що вони не створюють потенційної небезпеки для здоров'я людини та за умови що подальше забезпечення постачання води, призначеної для споживання людиною, на відповідній території не можливе за допомогою будь-яких інших раціональних засобів». Таким чином, у розробці проекту ДСанПіНу з особливим акцентом і невідкладним пріоритетом необхідно було би розглянути положення Директиви, що стосуються: • балансу мікробіологічної та хімічної якості води, який має враховуватися при знезараженні водопровідної води; • індикативних параметрів якості води, які не мають прямого впливу на здоров'я людей, але є важливими при оперативній оцінці якості води і процесів очищення води; • повного ризик-орієнтованого підходу до безпеки води;	водозбірного басейну, забору, очищення, зберігання та розподілення до місця перевірки відповідності, що передбачено Директиви 2020/2184/ЄС не може бути реалізовано наказом МОЗ.
--	---

	• державних програм моніторингу якості питної води; • механізму надання водопостачальникам відступів від вимог Директиви, якщо їх дотримання не можливе іншими раціональними засобами. Останній раз проблема ДСанПіНу обговорювалась під час Національного політичного діалогу з інтегрованого управління водними ресурсами (проведено в рамках програми EU4Water&Data) у червні 2024 року. За пропозицією менеджера програми діалогу з національної політики Європейської Економічної Комісії (ЄЕК) ООН – Тамари Кутової було проведено зустріч з представниками Вірменії, де за рахунок проекту ЄЕК ООН було розроблено дорожню карту по імплементації законодавства країни до Директиви ЄС. Загалом, після детальних обговорень з представниками ЄЕК ООН було прийнято рішення про необхідність розробки дорожньої карти імплементації в Україні Директиви 2020/2184/ЄС «Про якість води, призначеної для споживання людиною». ЄЕК ООН сприятиме пошуку джерел фінансування цієї розробки за участі європейських і українських експертів.	
2.	Європейська бізнес асоціація. 1. Контроль щодо гігієнічної оцінки радіаційної безпеки питної води у місцях водозаборів поверхневих та підземних джерел питного водопостачання за показниками, для яких встановлено параметричні значення, наведеними у таблиці 2 додатка 3 до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом МОЗ №400 від 12 травня 2010 року (далі – ДСанПіН 2.2.4-171-10), мав би здійснюватися усіма суб'єктами, зазначеним в пункті 1.1 ДСанПіН 2.2.4-171-10. Разом з тим, в додатку 3 до ДСанПіН 2.2.4-171-10, в редакції Проекту Наказу, вказано: <i>«у разі наявності доказів, які підтверджують, що впродовж останніх 10 і більше років вміст радону, тритію, показник ІД не перевищували відповідні параметричні значення, контроль за таким показником може проводитись 1 раз на</i>	1. Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води. Відповідно до пункту 1.1. ДСанПіН 2.2.4-171-10 є обов'язковим для виконання органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності та підпорядкування, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією систем питного водопостачання, виробництвом та обігом питних вод, наглядом і контролем у сфері

<i>5 років, про що зазначається у відповідному розділі технологічного регламенту»;</i> <i>-«вимоги щодо захисту населення від впливу радіонуклідів у питній воді та джерелах водопостачання, всі можливі ризики для здоров'я людини, у тому числі, з урахуванням прийнятих підприємствами питного водопостачання рішень, які передбачені цим розділом, оцінюються та враховуються центрами контролю та профілактики хвороб МОЗ України під час розгляду та погодження технологічного регламенту відповідно до наказу Мінінфраструктури від 12 квітня 2024 року № 309».</i> Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України № 309 від 12 квітня 2024 року було затверджено Порядок розроблення підприємствами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення технологічних регламентів (далі – Порядок №309). Згідно з Порядком №309 розроблення технологічних регламентів передбачається для підприємств централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Відповідно, представникам бізнесу не в повній мірі зрозуміло, яким чином регулюватимуть положення додатка 3 до ДСанПіН 2.2.4-171-10 діяльність підприємств, які виробляють воду фасовану. Надати роз'яснення чи стосуватимуться зміни, запропоновані Проектом Наказу, до ДСанПіН 2.2.4-171-10 щодо гігієнічної оцінки радіаційної безпеки питної води у місцях водозаборів поверхневих та підземних джерел питного водопостачання за показниками, для яких встановлено параметричні значення, наведеними у таблиці 2 додатка 3 до ДСанПіН 2.2.4-171-10, зокрема, підприємств, які здійснюють виробництво вод питних фасованих? 2. Щодо внесення змін, запропонованих Проектом Наказу, до пункту 3.10 ДСанПіН 2.2.4-171-10, відповідно до яких «виробництво питної води здійснюється відповідно до технологічного регламенту розробленого та погодженого відповідно до наказу	питного водопостачання населення, та громадянами. Так, вимоги додатку 3 проекту наказу поширюються на всі підприємства питного водопостачання, зокрема щодо здійснення виробничого контролю/моніторингу радіаційної безпеки питної води. Проект наказу уточнено та доповнено положеннями, зокрема щодо погодження проведених розрахунків і процедур визначених додатком 3 для підприємств які здійснюють виробництво питної води за нормативно-технічним документом або іншим документом з описом технологічного процесу виробництва питної води. 2. ВРАХОВАНО. Пункт 3.10 викладено в такій редакції: «Виробництво питної води здійснюється відповідно до технологічного регламенту, розробленого та погодженого відповідно до
--	--

Мінінфраструктури від 12 квітня 2024 року № 309». Оскільки, як зазначалося раніше, Порядком № 309 передбачається розроблення технологічних регламентів підприємствами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, експерти Асоціації відмічають певну невизначеність щодо поширення вимог пункту 3.10 на підприємства, які здійснюють виробництво води фасованої. Враховуючи посилання на Порядок №309, вбачається, що зазначена вимога не може бути застосовною до підприємств, які виробляють воду фасовану, проте, на думку представників бізнесу, доцільно зробити відповідне уточнення, наприклад: «виробництво питної води іншими, ніж підприємства централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, суб'єктами здійснюється за нормативно-технічним документом або іншим документом з описом технологічного процесу виробництва питної води». 3. Окрім того, у компаній-членів Асоціації, представників ринку харчових продуктів, виникають питання щодо періодичності тестувань води зі свердловин, що знаходяться на території підприємств. Так, на підприємствах розроблено і внутрішньо затверджено періодичність тестувань зразків води, проте для суб'єктів господарювання залишається невизначеним чи потрібно узгоджувати з державними органами влади такі плани. Враховуючи вищезазначене, звертаємось до Вас з проханням надати роз'яснення, який саме орган влади чи організація має право надавати роз'яснення чи узгоджувати план щодо тестування води на підприємстві? 4. IV. Проектом Наказу пропонується видалити пункт 3.26 ДСанПіН 2.2.4-171-10. Беручи до уваги таку зміну, експерти Асоціації звертаються з проханням надати роз'яснення, яким документом надалі буде регулюватися позначення виду питної води «оброблена, необроблена (природна), штучно-мінералізована, штучно-фторована, штучно-	наказу Мінінфраструктури від 12 квітня 2024 року № 309, або нормативно-технічного документу або іншого документу з описом технологічного процесу виробництва питної води.». Відповідно до проекту Змін до ДСанПіН 2.2.4-171-10 погодження плану щодо тестування води зі свердловин, що знаходяться на території підприємств не передбачено. 4. Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» вода питна є харчовим продуктом. Маркування харчових продуктів повинно здійснюватися з дотриманням законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів.
---	---

	йодована, з оптимальним вмістом мінеральних речовин, газована (сильно-, середньо-, слабо-) чи негазована тощо»?	Враховуючи занепокоєність представників Асоціацій щодо відсутності в законодавстві позначення видів питної води, абзац перший та другий пункту 3.26 ДСанПіН 2.2.4-171-10 проектом наказу не виключається.
--	---	---

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення.

За результатами громадського обговорення проєкт наказу доопрацьовано.

**В.о. директора Департаменту
громадського здоров'я**

Ігор ПОВОРОЗНИК